

נתוני זרים בישראל

מוגש ע"י רשות האוכלוסין וההגירה
האגף לתכנון מדיניות

סיכום שנת 2015

ינואר 2016

שלום רב,

המסמך "נתוני זרים בישראל" מציג נתונים סטטיסטיים המתייחסים לסוגיות עיקריות בנושא זרים בישראל. המסמך מפורסם באתר האינטרנט של רשות האוכלוסין וההגירה (www.piba.gov.il) והוא נגיש לציבור הרחב.

מומלץ לעיין בהגדרות למשתנים, המופיעות בסוף החוברת. הגדרות אלו חשובות להבנת הנתונים המוצגים. מעת לעת אנו מחדדים את ההגדרות ולכן כדאי לחזור ולקראן לפני כל עיון במסמך.

המהדורה הנוכחית של "נתוני זרים בישראל" מהווה גם סיכום לשנת 2015 וגם תיאור המגמות לאורך השנים. להלן מובאות התייחסות לשתי סוגיות מרכזיות:

תופעת ההסתננות לישראל - בשנת 2015 התהפכה המגמה שנמשכה לאורך השנים 2012-2014, שהתאפיינה בירידה ניכרת במספר מסתננים שנכנסו לישראל. בעוד שבשנת 2014 תופעת ההסתננות לישראל נעצרה כמעט לגמרי, כאשר 21 מסתננים בלבד נכנסו במהלך השנה כולה, בשנת 2015 חלה עליה של יותר מפי 10 במספר המסתננים שנכנסו בהשוואה לשנה החולפת ומספרם הסתכם ב- 220 (ראו טבלה א.1).

92% מהמסתננים ששהו בישראל בסוף שנת 2015 מוצאם מסודן או אריתריאה (ראו טבלה א.2). סך כל המסתננים ששהו בישראל ירד מכ- 46,440 בסוף שנת 2014 לכ- 43,200 בסוף שנת 2015. ירידה זאת מוסברת, בעיקר, על ידי מספר מסתננים שיצאו מרצון בשנת 2015 (3,381). בשנה זו קטן מספר המסתננים שיצאו מרצון בכמעט פי 2 ביחס למספרם בשנת 2014 (3,381 מול 6,414) אולם ברבעון האחרון של שנת 2015 קצב היציאה מרצון עלה באופן ניכר, כאשר 40% מכלל היוצאים בשנת 2015 יצאו במהלך רבעון זה (ראו טבלה א.3).

העסקתם של עובדים זרים - בהתאם למדיניות הממשלה, בשנת 2015 נמשכו המאמצים להרחיב את הגיוס והעסקה של עובדים זרים בענפים השונים במסגרת הסכמים בילטרליים. כך, מתוך 6,855 עובדים זרים חוקיים בענף הבניין, ששהו בישראל בסוף שנת 2015 (ראו טבלה ב.1), כ- 35% הגיעו במסגרת הסכמים בילטרליים עם ממשלות בולגריה, מולדובה ורומניה. לצורך ההשוואה, נתון זה עמד בסוף שנת 2014 על כ- 25%. מתוך 21,268 עובדים זרים בענף החקלאות ששהו בישראל בסוף 2015 (ראו שם), כ- 71% הגיעו במסגרת ההסכם עם ממשלת תאילנד, כאשר בסוף שנת 2014 נתון זה עמד על כ- 55%. כלומר, קיימת עליה מתמדת בשיעור עובדים זרים שהגיעו לישראל במסגרת הסכמים בילטרליים.

בברכה,
מרב אברהמס
מנהלת האגף לתכנון מדיניות

נתוני זרים בישראל - טבלה מרכזת

נושא	תאריך עדכון	סה"כ	הערות
מסתננים השוהים כעת בישראל	31.12.15	43,186	להרחבה ראו טבלה א.1
מסתננים שנכנסו מתחילת 2015	31.12.15	220	להרחבה ראו טבלה א.1
מסתננים שעזבו מרצון מתחילת 2015	31.12.15	3,381	להרחבה ראו טבלה א.3
עובדים זרים חוקיים	31.12.15	77,192	להרחבה ראו טבלה ב.1
עובדים זרים לא חוקיים	31.12.15	15,915	להרחבה ראו טבלה ב.1
תיירים ללא אשרה בתוקף	31.12.14	*91,000	להרחבה ראו טבלה ג.1
אכיפה על שוהים לא חוקיים - הרחקות מתחילת 2015	31.12.15	3,116	להרחבה ראו טבלה ד.1
אכיפה על מעסיקים מתחילת 2015 - מס' תיקים שנפתחו מס' כתבי אישום שהוגשו	31.12.15 31.12.15	936 147	להרחבה ראו טבלה ה.1 להרחבה ראו טבלה ה.2

*המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה- הודעה לעיתונות מיום 28.7.15, הודעת תיקון מיום 22.10.15.

א. מסתננים¹

טבלה א.1 מסתננים, לפי מועד איתור ומקום איתור

מסתננים ששוהים כעת* בישראל	סה"כ מסתננים שנכנסו לישראל	אותרו בתוך הארץ	2015													2014		2013		2012	2011	2010	2009	2008	2007	עד 2006
			אותרו בגבול (סהרונים)													מקום איתור		מקום איתור								
			סה"כ אותרו בגבול	דצמבר	נובמבר	אוקטובר	ספטמבר	אוגוסט	יולי	יוני	מאי	אפריל	מרץ	פברואר	ינואר	מקום איתור		מקום איתור								
																בגבול	בארץ	בגבול	בארץ							
43,186	64,389	7	220	0	39	35	57	44	0	0	26	15	0	4	0	23	21	75	43	10,436	17,285	14,637	5,201	8,729	5,001	2,711

* נכון ל- 31.12.15

בשנת 2015 השתנתה המגמה של קצב הכניסות של מסתננים לישראל, שנצפתה בשנים הקודמות. בעוד שבשנים 2012-2014 מספר המסתננים שנכנסו לישראל היה במגמת ירידה מתמדת, בשנת 2015 מספר המסתננים שנכנסו לישראל עלה באופן משמעותי. כך ניתן לראות עליה של יותר מפי 10 במספר מסתננים שנכנסו למדינה בשנת 2015 בהשוואה לשנת 2014 (220 מול 21). עם זאת, חשוב להדגיש, כי סך כל מסתננים ששוהים בישראל ירד מ- 46,437 בסוף שנת 2014 ל- 43,186 בסוף שנת 2015. ירידה זאת מוסברת בעיקר על ידי מספר מסתננים שיצאו מרצון בשנת 2015 (כ- 3,400) (ראו טבלה א.3).

מהנתונים ניתן ללמוד, כי 67% מכלל מסתננים שנכנסו למדינה בכל השנים ממשיכים לשהות בה כעת. לצורך ההשוואה יש לציין כי ב- 2010 נתון זה עמד על 89%. כלומר, במהלך שש השנים האחרונות חלה ירידה משמעותית ביחס בין מספר המסתננים שנכנסו לישראל לבין מספרם של אלו שממשיכים לשהות בה כעת. ניתן ליחס ירידה זאת בעיקר ליציאה מרצון של מסתננים בסיוע היחידה לעזיבה מרצון ברשות האוכלוסין וההגירה וכן לפעולות אכיפה על מסתננים ומעסיקהם.

טבלה א.2 מסתננים ששוהים כעת* בישראל, לפי מדינות נבחרות

סה"כ	מדינה				סוג הנתון
	שאר מדינות העולם	שאר מדינות אפריקה	אריתריאה	סודן	
43,186	554	2,865	31,414	8,353	מס' מוחלט
100	1	7	73	19	אחוזים

* נכון ל- 31.12.15

מסתננים שארץ מוצאם היא אריתריאה או סודן מהווים 92% מסך כל מסתננים ששוהים כעת בישראל. מסתננים השייכים לקבוצה זו אינם ברי הרחקה לעת הזאת.

¹ קובץ מסתננים הינו דינאמי ועשוי להתעדכן באופן רטרואקטיבי ביחס לחודשים קודמים ולשנים קודמות.

טבלה א.3 עזיבה מרצון של מסתננים ממדינות אפריקה, שנת 2015

2015													מדינה
סה"כ	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי	יוני	מאי	אפר'	מרץ	פבר'	ינואר	
2,480	338	395	296	133	200	168	182	167	62	183	178	178	אריתריאה
600	75	86	67	21	29	29	54	52	41	46	45	55	סודן
301	44	28	22	23	23	22	23	24	28	16	19	29	שאר מדינות אפריקה
3,381	457	509	385	177	252	219	259	243	131	245	242	262	סה"כ

בשנת 2015 קטן מספר היוצאים מרצון כמעט פי 2 ביחס למספרם בשנה הקודמת (3,381 מול 6,414). ירידה זאת הייתה משמעותית בקרב מסתננים הן מאריתריאה, הן מסודן והן משאר מדינות אפריקה. עם זאת, יש לציין כי ברבעון האחרון של שנת 2015 חלה התעוררות משמעותית במספר עוזבים מרצון, כאשר 40% מכלל היוצאים מרצון בשנה זאת יצאו ברבעון האחרון של השנה.

ב. עובדים זרים

טבלה ב.1 עובדים זרים ששוהים כעת בישראל, לפי ענף

חוקיים									תאריך עדכון
סה"כ	מומחים	תעשייה ושירותים	מסעדות	חקלאות עונתי	חקלאות	בניין	סיעוד		
74,567	2,842	0	0	64	22,087	6,106	43,468		31.12.2014
77,192	3,358	0	0	79	21,268	6,855	45,632		31.12.2015
לא חוקיים									
סה"כ	אחר ²	מומחים	תעשייה ושירותים	מסעדות	חקלאות עונתי	חקלאות	בניין	סיעוד	
15,315	1,511	757	143	28	15	531	1,006	11,324	31.12.2014
15,915	1,464	401	126	26	11	705	999	11,800	31.12.2015

מספרם הכולל של העובדים הזרים החוקיים בסוף שנת 2015 (77,192) גדול בכ-3.5% ביחס למספרם הכולל בסוף שנת 2014 (74,567). הגידול חל בעיקר בענפים: סיעוד, בניין ומומחים, ואילו בענף החקלאות חלה ירידה במספר העובדים הזרים.

העלייה במספר עובדים זרים חוקיים בענף הבניין מוסברת על ידי כך שבשנת 2015 הורחב יישום ההסכמים הבינלאומיים לגיוס והעסקה של עובדים זרים בענף הבניין, שבמסגרתם נכנסו כ-1,270 עובדים זרים חדשים לישראל.

מספרם הכולל של העובדים הזרים הלא חוקיים בסוף שנת 2015 עלה בשיעור של כ-4% ביחס למספרם בסוף שנת 2014 (15,915 מול 15,315). זאת בעיקר כתוצאה מגידול של כ-500 עובדים לא חוקיים מענף הסיעוד. יש לציין, שבסוף שנת 2015 אישר שר הפנים להכשיר את המשך העסקתם של עובדים זרים ששוהים בישראל מעל 63 חודשים בהתאם להמלצת "הועדה המייעצת לשר להארכת רישיונות ב/1 בענף הסיעוד מטעמים הומניטריים מיוחדים" עפ"י קריטריונים מוגדרים. יישום ההמלצות בתחילת שנת 2016 צפוי להביא לעלייה נוספת במספר העובדים הזרים החוקיים בענף הסיעוד ולירידה במספר העובדים הזרים הלא חוקיים.

² אחר - עובדים זרים לא חוקיים ללא קישור להיתר בענף מסוים.

ג. תיירים

טבלה ג.1 זרים שנכנסו לישראל כתיירים ונותרו בארץ בסוף שנת 2014 ללא אשרה בתוקף³

מדינה	אלפים	אחוזים
בריה"מ לשעבר*	54.4	59.8%
רומניה	4.6	5.1%
מקסיקו	3.3	3.6%
מצרים	1.7	1.9%
צ'כוסלובקיה**	1.5	1.6%
ונצואלה	1.4	1.5%
פרו	1.3	1.4%
קולומביה	0.8	0.9%
נפאל	0.7	0.8%
תורכיה	0.4	0.4%
שאר המדינות	20.9	23.0%
סה"כ	91	100

* כולל רפובליקות אסיאניות של בריה"מ (לשעבר).

** בגבולות שלפני הפירוק

³ המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - הודעה לעיתונות מיום 28.7.15, הודעת תיקון מיום 22.10.15.

ד. אכיפה על שוהים לא חוקיים⁴ טבלה ד.1 הרחקות של זרים* לא חוקיים, שנת 2015

2015													סוג זרים
סה"כ	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי	יוני	מאי	אפר'	מרץ	פבר'	ינואר	
1,668	127	61	31	33	104	165	218	183	143	204	222	177	תיירים
580	31	18	13	9	49	80	73	54	37	61	80	75	עובדים זרים
868	61	40	38	38	99	102	99	66	63	86	92	84	שאר זרים
3,116	219	119	82	80	252	347	390	303	243	351	394	336	סה"כ

* ללא פלסטינים

בשנת 2015 חלה עליה ניכרת (כ- 24%) במספר זרים לא חוקיים שהורחקו מישראל בהשוואה לשנת 2014 (3,116 מול 2,507).

⁴ קובץ הרחקות הינו דינאמי ועשוי להתעדכן באופן רטרואקטיבי ביחס לחודשים קודמים.

ה. אכיפה על מעסיקי זרים⁵

טבלה ה.1 קנסות מנהליים, שנת 2015

סה"כ קנסות		קנסות שהוטלו בגין כל שאר העבירות		קנסות שהוטלו בגין העסקה שלא כדין		תיקים שנפתחו במהלך החודש	חודש אכיפה
סכום בש"ח	מספר	סכום בש"ח	מספר	סכום בש"ח	מספר		
678,250	66	290,000	24	388,250	42	93	ינואר
1,862,500	169	867,250	75	995,250	94	78	פברואר
1,678,500	139	760,000	58	918,500	81	111	מרץ
1,135,000	123	485,000	51	650,000	72	72	אפריל
1,287,500	132	535,000	53	752,500	79	100	מאי
1,331,500	129	583,750	58	747,500	71	130	יוני
660,000	68	247,500	30	412,500	38	117	יולי
785,000	92	317,500	39	467,500	53	43	אוגוסט
432,500	58	217,500	28	215,000	30	17	ספטמבר
1,560,000	168	625,000	71	935,000	97	22	אוקטובר
730,000	84	315,000	38	415,000	46	63	נובמבר
1,025,000	102	445,000	45	580,000	57	90	דצמבר
13,165,500	1,330	5,688,500	570	7,477,000	760	936	סה"כ

⁵ נתוני אכיפה על עסיקי זרים עשויים להתעדכן באופן רטרואקטיבי ביחס לחודשים קודמים.

טבלה ה.2 כתבי אישום פליליים, שנת 2015

2015													
סה"כ	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי	יוני	מאי	אפר'	מרץ	פבר'	ינואר	
147	23	14	13	1	16	7	8	6	11	14	28	6	כתבי אישום שהוגשו ⁶
151	7	20	11	5	2	14	13	9	16	12	26	16	מספר גזרי דין
7,079,536	247,612	818,500	1,122,000	113,000	30,750	676,000	400,800	406,080	822,000	388,000	1,351,294	703,500	סכומי גזרי דין

⁶ כתבי אישום שהוגשו בחודש מסוים בגין תיקים שנפתחו בחודש זה ובמועדים קודמים.

הגדרות

1. מסתננים

זרים שנכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים, שלא כחוק ואותרו בגבול (עם כניסתם) או בתוך תחומי מדינת ישראל (לאחר זמן).

2. עזיבה מרצון של מסתננים

זרים שיצאו מהארץ לאחר שנכנסו אליה שלא כחוק, ושיציאתם את הארץ נעשתה בסיוע היחידה לעזיבה מרצון ולא נעשתה מתוקף צו הרחקה.

3. עובדים זרים חוקיים

בהתאם לחוק עובדים זרים, העסקתו של עובד זר מותנית בקיומם של שני תנאים:

א. - המעסיק יחזיק בהיתר העסקה תקף, בענף מבין הענפים שבהם מתירה הממשלה להעסיק עובדים זרים.

ב. - לזר תהיה אשרת עבודה בתוקף לאותו ענף העסקה, ויהיה רשום אצל אותו מעסיק לו ניתן ההיתר.

פירוט ההגדרות לפי ענף:

ענף הסיעוד - בעל רשיון ב/1 + 2/2 תקף + נמצא תחת היתר תקף ופעיל (לא מוקפא) + מעסיק פעיל.

ענף הבניין - בעל רשיון ב/1 תקף ונמצא תחת היתר תקף.

ענף החקלאות - בעל רשיון ב/1 תקף ונמצא תחת היתר תקף.

ענף התעשייה והשירותים - בעל רשיון ב/1 תקף ונמצא תחת היתר תקף.

4. עובדים זרים לא חוקיים

זרים שהיו בעבר עובדים זרים חוקיים, בהתאם להגדרה של עובדים זרים חוקיים (כנ"ל) אך כרגע אינם עונים על קריטריון אחד לפחות של

הגדרה זו.

הפילוח לענפים נעשה בהתאם להיתר העבודה שהיה לעובד הזר בהיותו עובד חוקי.

5. תיירים ללא אשרה בתוקף

אומדן זרים מארצות בלתי מפותחות שנכנסו למדינה כתיירים בשנים 1995-2014 ונותרו בישראל בסוף שנת 2014 ללא אשרה בתוקף. לפי

ההשערה, רובם עובדים באופן לא חוקי. המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - הודעה לעיתונות מ-28.7.15, הודעת תיקון מיום 22.10.15.

6. הרחקות

זרים שיצאו מהמדינה בעקבות צו הרחקה.

7. אכיפה על מעסיקים

קנסות שהוטלו בגין העסקה שלא כדין - קנסות שהוטלו בגין עבירה על סעיפים בחוק עובדים זרים המתייחסים להעסקת עובד זר ללא היתר/

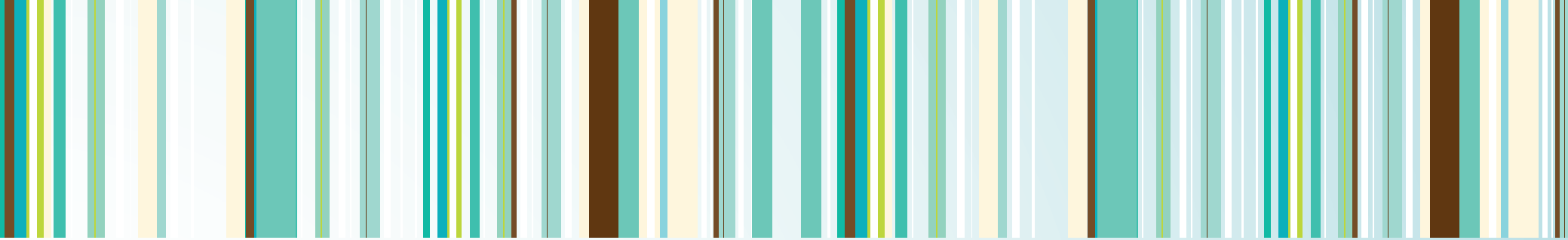
אשרה או בניגוד לתנאי ההיתר.

קנסות שהוטלו בגין כל שאר העבירות - קנסות שהוטלו בגין עבירות על חוק עובדים זרים, בהתייחס לסעיפים הבאים: אי מתן מגורים הולמים

לעובד זר, העדר ביטוח רפואי לעובד זר ואי החזקת מסמכי העסקה של עובד זר.

כתבי אישום פליליים - כתבי אישום פליליים שהוגשו בגין עבירות על חוק עובדים זרים, בבתי הדין לעבודה.

גזרי דין - עונש שהוטל בעקבות הרשעה בהליך פלילי.

לכח

www.piba.gov.il

מרכז שירות ומידע ארצי *3450